

ПІСЕННА ТВОРЧИСТЬ СТАРШИХ ДОШКІЛЬНИКІВ
У МЕТОДИЦІ МУЗИЧНОГО КОНСТРУЮВАННЯPRESCHOOLS' RECENT CREATIVITY
AT THE MUSICAL DESIGN METHODOLOGY

У статті розглядається пісенна творчість старших дошкільників у методиці музичного конструювання. Виявлено основні недоліки традиційної методики, а саме залучення до творчості груп дітей з розвинутим музичним слухом, відсутність втілення інтонації в елемент музичної мови, усний характер творчості, відсутність фіксації мелодії в нотному тексті, використання тільки принципу варіюванні під час створення пісень, обмеження імпровізацією у творчому процесі, орієнтація на ладові моделі пісень, що написані композиторами для дітей. Для подолання зазначених недоліків пропонується виправлення традиційних помилок під час організації музичних занять. Мається на увазі запровадження нотного запису, сольфеджування і музичних диктантів, трактування ладу та сукупність ладових оборотів, використання ладових структур фольклору. Основою методики музичного конструювання є підбір елементів музичної мови. У вокальній інтерпретації це штрихи, динамічні відтінки, темброве забарвлення, артикуляція голосних і приголосних, сольфеджування – освоєння ладових оборотів, під час написання музичних диктантів – їх визначення на слух, під час конструювання мелодії – їх збирання, під час твору пісні – підбір ладових оборотів з однаковим ритмом зі словами. Твір пісні включає в себе конструювання мелодії і підбір ладових оборотів під слова. Мелодія складається з ладових оборотів, які освоєні під час виконання українських народних пісень та їх сольфеджування. Підбір словесного тексту під мелодію можна вважати самостійним виконанням куплетів, які не виконувалися на заняттях. Використовуються вірші на матеріалі народних казок, а також про людину, казкові персонажі і тварин. Виділяються декілька форм підстановки словесного тексту з дітьми, які вміють і не вміють читати.

Ключові слова: пісенна творчість, старші дошкільники, музичне конструювання, інтерпретація, лад, дитячий фольклор.

The article deals with preschools' recent creativity at the musical design methodology. The main traditional methodology limitations was revealed, such as: involvement of children with a developed ear for music, the incarnation lack into the element of musical speech the intonation, the creativity oral nature, the absence of fixing melody in the musical text, the use of only the variation principle in writing creative process, focusing only on the modal models of songs composed by composers for children. To overcome these limitations, it was proposed to overcome the traditional mistakes in organizing music lessons. It means the introduction of musical notation, ear training and musical dictation, the fret modal turns set interpretations, the use of modal structures of folk. The basis of the musical design method is the selection of the musical language elements. In the vocal interpretation these are strokes, dynamic hues, timbre coloring, articulation of vowels and consonants, in solfeggio – mastering fret turns, while writing musical dictations – their definition is by ear, when constructing a melody – their gathering rhythm with words. Writing a song includes the construction of a melody and the selection of frets for the words. The melody is made up of modal revolutions, which are mastered in the performance of Ukrainian folk songs and their ear training. Selection of the verbal text for the melody can be considered an independent performance of the verses, which were not forgotten in class. They use poems based on the material of folk tales, as well as poems about human, fairy-tale characters and animals. There are several forms of verbal text substitution with children who have and cannot read.

Key words: song creativity, older preschoolers, musical design, interpretation, mood, children's folk.

УДК 373.015.31:78

DOI <https://doi.org/10.32843/2663-6085-2019-18-3-3>

Волков О.Г.,

докт. філос. наук, професор
Мелітопольського державного
педагогічного університету
імені Богдана Хмельницького

Волкова В.А.,

канд. пед. наук, доцент
Мелітопольського державного
педагогічного університету
імені Богдана Хмельницького

Постановка проблеми. Дитяча музична творчість має велике значення для розвитку дитини. Вона дає змогу виявити приховані здібності, оскільки передбачає мобілізацію для вирішення поставлених завдань. Відкриття нового сприяє виникненню віри в свої сили і здібності. Ця закономірність позначена в багатьох документах, які регулюють діяльність дитячих дошкільних установ. Саме з цього виходять вимоги впровадження інновацій у виховну та освітню роботу. Однак використання творчого потенціалу дитини передбачає наявність розробленої методики, в якій враховуються не тільки вікові особливості дітей, а й використання концепцій, які зумовлюють позитивні результати. Таким чином, своєрідність методики визначається насамперед тією концепцією мови, яка приймається як основоположна. Створення

пісень дошкільнятами в методиці музичного конструювання своїми витоками має основні положення структуралізму і конструктивізму, що дає змогу значно розширити форму і зміст творчих завдань.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблема використання пісенної творчості для розвитку дітей дошкільного віку привертає увагу багатьох дослідників і музичних працівників. Серед музичних працівників – це Н. Антонова, О. Міхалкіна, В. Печнікова, В. Стаканова, які друкують матеріали з досвіду своєї роботи, а серед дослідників слід назвати такі імена, як: Н. Ветлугіна, О. Радінова, А. Катінене, Л. Машковцева, О. Пономарьова, Ю. Слєпкіна, Л. Шевчук, О. Монахова.

Розглянемо досвід деяких музичних працівників і дослідників зі створення мелодій. Н. Антонова

пропонує розділити роботу над пісенною творчістю на три етапи: мовленнєвий, який включає в себе вокалізацію віршів; промову, що виконується у формі речитативу, і власне пісенну творчість [1]. У пісенній творчості виділяються такі напрями, як завдання на звуконаслідування, імпровізації з питанням та імпровізації з відповіддю, такі прийоми, як доспівування знайомої поспівки, створення музики на знайому потішку або вірш, на внесення іграшки, привітання мамі, герою мультфільму, створення контрастних мелодій із заданим текстом із метою розвитку ладового почуття, а саме розрізнення ладового забарвлення мажору та мінору; музична імпровізація на теми знайомих казок. Мовний етап, який полягає у вокалізуванні віршів, є передумовою осмислення виразності слів. Для освоєння техніки створення пісні використовуються ігрові та соціально-побутові ситуації, зокрема, завдання на звуконаслідування, побутовий діалог у формі «питання-відповідь» тощо.

О. Міхалкіна ставить за мету обґрунтування та практичну розробку системи музичної імпровізації [5]. Так само, як і Н. Антонова, вона поділяє пісенну творчість на декілька етапів. Перший з них – мовленнєвий, а другий етап – це пісенна імпровізація у вигляді творчих завдань діалогічної форми, коли дорослі ставлять питання, а дитина у відповідь має імпровізувати. Самостійна імпровізація використовується тоді, коли відбувається накопичення творчого досвіду, після чого пропонується серія творчих завдань. Це імпровізація вокалізування імен, звуконаслідування, спів без слів, музичні питання і відповіді, створення поспівок контрастного характеру на словесний текст. У музичній роботі з дітьми ставиться за мету створити умови для розвитку особистості дитини, забезпечити емоційне благополуччя, формувати мотивацію до пізнання та творчості. Виділяються такі умови для розвитку дитячої творчості, як накопичення вражень від сприйняття творів різних видів мистецтв та вдосконалення виконавського досвіду. Музичний керівник висуває вимогу розвивати ладове почуття, проте не конкретизує, яким чином це можливо.

Можна звернути увагу, що досвід музичних керівників створення пісень орієнтується на дослідження Н. Ветлугіної, яка пропонувала як прийоми самостійне знаходження тоніки, підлаштування до звуків, розрізнення мажорних та мінорних ладів. Творчий колектив під її керівництвом розробив серію творчих завдань, у тому числі імпровізацію вимовляння імені, звуконаслідування, використання питань і відповідей, створення поспівок контрастного характеру тощо. Досвід написання пісень на музичних заняттях у дитячому садку викладений у збірнику статей «Художня творчість у дитячому садку» [8]. Основна умова пісенної творчості, з її точки зору, полягає в тому, що у

створенні пісень можуть брати участь тільки діти з досить розвинутим музичним слухом. Про це свідчать такі завдання, як доспівати знайому пісню, знайти стійкий тон поспівки, виконувати свої мелодії на складі «ля-ля», скласти танцювальну мелодію для ляльки. Дітям старшого віку пропонуються більш складні завдання, наприклад, закінчити мелодію поспівки, яку виконує керівник; зімпровізувати власну мелодію, орієнтуючись на мелодію вивчених пісень тощо. У своїх рекомендаціях Н. Ветлугіна ґрунтується на положеннях теорії інтонації Б. Асаф'єва, пропонуючи спиратися на пошук та імпровізацію мовних інтонацій і звуконаслідування [2]. Для стимулювання творчості вона використовує наочні образи природи і сфери спілкування. Дітям ставиться завдання зрозуміти характер музики, прослухавши фортепіанний супровід, та визначити, яким словесним текстом вона відповідає. Діти мають складати інтонаційні обороти на певний текст за допомогою імпровізації, в тому числі колискову, танцювальну або марш. Їм також дається завдання скласти поспівки різного характеру, ґрунтуючись на змісті пісень, які вивчили. Мається на увазі, що таким чином вони стають співавторами композиторів, придумавши своєю мелодію.

Виділення не вирішених раніше частин загальної проблеми. Поза сумнівом, що методика Н. Ветлугіної є перспективною та плідною, тому вона використовується в роботі дуже багатьма музичними керівниками дитячих садків. Водночас звернемо увагу на низку недоліків, які для неї характерні.

1. До складання пісень залучаються тільки групи дітей з розвиненим музичним слухом. Методика може використовуватися тільки тоді, коли в групі більшість талановитих дітей, або такі групи необхідно навмисно створювати. Це пояснюється тим, що даються завдання, які можуть виконати тільки діти, що мають музичний талант.

2. Музична мова трактується відповідно до теорії Б. Асаф'єва як сукупність інтонацій. Однак при цьому не показується, яким чином мовна інтонація перетворюється на музичну, тобто на інтервал як елемент музичної мови.

3. Важливим недоліком є відсутність фіксації мелодії в нотному тексті, в результаті чого відсутня наочність, тим часом як предметність мислення дітей передбачає, що образ, уявлення, враження мають втілюватися в предметі або за допомогою знаку. Вводити нотний текст у дитячому садку, здається, невиправдано і несвоєчасно, але це в тому разі, якщо він розглядається тільки як елемент фіксації музичного тону.

4. Музична інтонація показується тільки з боку виразності та втілення сенсу, але не як структурний елемент, що можливо, якщо її розглядати як ладовий оборот. Тому керівник обмежується тим,

що привертає увагу до своєрідності характеру інтонації та її виразності. Лад розглядається тільки як засіб вираження різних переживань, наприклад, мажор – радісних, веселих і урочистих переживань, мінор – сумних і трагічних.

5. Результати дитячої творчості не фіксуються в нотному записі, тому вона має усний характер. Відповідно, вони залишаються тільки в пам'яті дітей, які виконують творчі завдання, тому не зберігаються.

6. Вигадування передбачає, що діти імпровізують на основі мелодій пісень, які вже знають. Слід мати на увазі, що така форма роботи передбачає наявність розвиненого слуху, музичної інтуїції та мислення. Крім того, використання принципу варіювання призведе до створення копій уже вивчених пісень, що істотно обмежує свободу художньої творчості.

7. У методиці відсутнє освоєння елементів музичної мови, в результаті чого основний аспект акцентується на виявленні переживань, а не на їхньому освоєнні. Про це свідчить велика увага до звуконаслідування. Тому своєрідність і розвиток музичної думки опиняються поза увагою дітей.

Метою статті є розгляд змісту завдань і форм роботи на музичних заняттях у дошкільних установах, результатом якої є твір пісні у разі використання методики музичного конструювання.

Виклад основного матеріалу. Подолання зазначених вище недоліків передбачає усунення традиційних помилок щодо організації музичних занять у дошкільних установах. Головний недолік – неможливість використання нотного запису. Справді, запис мелодії, яка виникла в результаті імпровізації, є фактично неможливим для дитини. Вирішити зазначену проблему не допоможе навіть ознайомлення з елементами музичної мови, насамперед з ладом. Це зумовлено тим, що лад зазвичай розглядається як перехід нестійких тонів у стійкі. Звернемо увагу, що в деяких навчальних посібниках з музики для початкових класів він так і визначається. Зрозуміло, що таке освоєння ладу фактично нічого не дає для запису пісень, які склали діти.

Однак використання нотного запису цілком допустиме і необхідне, якщо лад розглядається як сукупність ладових оборотів, які осмислюються як інтонації. У цьому разі з них можна конструювати мелодії будь-якої протяжності. Окремо взятий ладовий оборот включає в себе сукупність засобів музичної виразності. Він являє собою елемент ладу як сукупність пов'язаних між собою тонів. Як музична інтонація він передбачає обов'язково ритмічну, метричну, штрихову своєрідність, а не абстрактне ставлення звуків різної висоти.

Зрозуміло, що інтервал, як елемент ладу, вже не можна розглядати як перехід нестійких тонів у стійкі. Лад слід розглядати як структуру взаємно

зумовлених оборотів, осередків, іншими словами, як сукупність пов'язаних між собою інтервалів. Таке його трактування використовується під час вивчення музичного фольклору. Т. Старостіна під час вивчення ладів народної пісні зазначає, що за будь-яких висотних коливань голос народного співця відтворює зовсім не абстрактні відносини підґрунтя, а поспівки, з яких вибудовується звуко-ряд [6]. О. Кулапіна відзначає, що як інтонаційна модель ладу виступають «елементарні частинки» ладових структур, що утворюють різні конфігурації звукового матеріалу, які розвиваються за своїми законами [4, с. 221–224]. Ладові обороти, які є осмисленими інтонаціями і «елементарними частинками». Межею цієї «частинки» є слово або окремих склад. Тому мелодію пісні необхідно представити як сукупність ладових оборотів (інтервалів). Як інтонації вони сформувалися протягом століть і мають освоюватися, оскільки є культурним надбанням народу.

Звернемо увагу, що в методиці Н. Ветлугіної передбачене освоєння мелодики пісень, написаних композиторами, за допомогою імпровізації. Але ладова будова композиторських пісень досить одноманітна і обмежується натуральним мажором і гармонійним мінором. Оскільки композитори прагнуть створити оригінальні мелодії, ладову будову мелодії систематизувати фактично неможливо. Вона підкоряється принципу лінеаризму на основі гомофонно-гармонічної фактури. Мається на увазі рух по звуках тризвуків із використанням неакордового тону. Вивчення основ гармонії в дитячому садку не виправдане, більше того, ці знання не дадуть змогу зрозуміти розвиток мелодичної лінії.

У мелодії народної пісні лінеарність такого типу відсутня, оскільки вона складається з ладових оборотів як елементарних частинок, що мають інтонаційну природу. У разі трактування ладу як їх сукупності з'являється можливість освоєння та використання нотного тексту. На кожній картці фіксується один з них (інтервал, інтонація як елементарна частинка). З них конструюються мелодії, як зі складів утворюються слова, як із простих геометричних фігур складаються складні, як з кубиків діти будують будинки. Утворення мелодії з ладових «цеглинок» доступне будь-якій дитині, незалежно від наявності у неї музичного слуху і ладових уявлень. Однак таке конструювання не може бути творчістю без кордонів, відсутністю норм і правил. Необхідно використовувати закономірності ладотворення народних пісень, освоєння яких дасть змогу пізнати музичну культуру свого народу.

Успішність формування особистості в дошкільному віці значною мірою залежить від розвитку творчих здібностей. Воно можливе за наявності системи розроблених завдань, які утворюють цілісність. Саме такою є методика музичного кон-

струювання [3]. Основним її положенням є освоєння знань, умінь і навичок у практичній діяльності із використанням елементів музичної і словесної мов. Дитина освоює різні форми творчої діяльності, зокрема мелодекламацію, вокальну інтерпретацію, сольмізацію, запис музичних диктантів, сольфеджування, вокальну імпровізацію, конструювання мелодії, складання пісень. Перевага цієї методики полягає в тому, що вона передбачає використання принципу конструювання під час освоєння музичної мови. Це означає, що мелодія збирається з інтервалів як елементів ладу. У цьому аспекті її створення майже не відрізняється від технічного або архітектурного конструювання. Відмінність полягає в тому, що елементами виступають не фізичні предмети, які в методиці LEGO позначаються як «цеглинки», а музичні інтервали, що позначаються за допомогою нот. З інтервалів як ладових оборотів збираються (складаються, конструюються, споруджуються) мелодії, ладова своєрідність яких визначається закономірностями будови ладу українських народних пісень. Лад розглядається як сукупність ладових оборотів, які найбільш часто використовуються в мелодії. Конструювання мелодії передбачає їх використання відповідно до мелодики українських народних пісень, що склалася протягом століть. Таким чином, вигадання пісень є формою освоєння ладоутворення українського музичного фольклору.

В основі методики музичного конструювання – підбір елементів музичної мови.

1. У вокальній інтерпретації як елементи використовуються штрихи, динамічні відтінки, темброве забарвлення, артикуляція голосних і приголосних. Під час виконання пісні ставиться завдання визначити необхідні засоби виразності, а потім домогтися їх практичного втілення. Керівник буде своєю роботою таким чином, щоб у ній могли проявити самостійність діти.

2. Сольфеджування також ґрунтується на принципі конструювання. Мається на увазі, що спочатку діти освоюють ладові обороти, з яких складається конкретна мелодія, і тільки після цього вона співається з назвою нот. Звернемо увагу, що засвоєння ладових оборотів відбувається за допомогою заміни слів вивченої української народної пісні на склади ладової сольмізації методики музично-співочого виховання Д. Огороднова [7].

3. Написання музичних диктантів робиться як визначення на слух ладових оборотів («цеглинок»), з яких складається мелодія. Вони зображені на картках, які використовує керівник під час їх проведення. Діти бачать їхнє зображення, що допомагає скласти з них мелодію, яка розглядається як запис музичного диктанту.

4. Під час конструювання мелодії діти за своїм розсудом складають її з ладових оборотів. При цьому використовуються ладові структури україн-

ського дитячого фольклору. Потім у процесі виконання серед мелодій обирається найбільш цікава.

5. Більш складним є підбір під мелодію словесного тексту. На практиці відбувається навпаки, а саме під словесний текст підбираються ладові обороти, які відповідають ритміці конкретного слова.

6. У вокальній імпровізації елементом конструювання є також ладові обороти. На свій розсуд змінюється їхній ритмічний малюнок, а також послідовність. Вона являє собою колективне музикування, що відбувається за допомогою диригента, яким виступає як керівник, так і діти.

7. У мелодекламації елементами конструювання виступають засоби мовної виразності, а саме висота і гучність вимови слів, ритм і темп, характер артикуляції.

Розглянемо більш докладно сценарії творчих завдань.

1. КОНСТРУЮВАННЯ МЕЛОДІЇ

Ладові обороти можна розглядати як музичні інтонації, що виражають певні сенси. Прояснення, що вони є, можна зрозуміти за допомогою ознайомлення зі змістом словесного тексту. Після того, як слова підставлені під мелодію, вона стає піснею, в основі якої – втілення художнього образу. Звичайно, їхній ладовий матеріал лаконічний, що зумовлено своєрідністю музичного мислення дитячого музичного фольклору. Основна інтонація на початковому етапі – це велика спадаюча секунда, в якій висловлюється прохання, наприклад, до «сонечка, щоб воно вийшло». Щоб освоїти ладовий оборот ВЕ – МУ, пісні, на яких вони побудовані, виконуються за допомогою цих складів.

З'єднання ладових оборотів, як форма елементарної композиції, дає змогу створити мелодійну лінію. Це відкриває для дітей складники процесу вигадання, для них воно є конструюванням музичного твору. Поєднання ладових оборотів як спосіб створення мелодії – це техніка композиції, яка отримала поширення в народній пісенній та інструментальній творчості. Для зручності термін «ладові обороти» замінюється на термін «ладові цеглинки» або просто «цеглинки».

2. ПІДБІР СЛОВЕСНОГО ТЕКСТУ ПІД МЕЛОДІЮ

2.1. Самостійна підстановка слів куплетів пісні. Підстановкою слів під мелодію можна вважати самостійне виконання тих куплетів, які діти не вивчили на заняттях. Ця форма роботи найпростіша. Водночас вона необхідна, оскільки в результаті в повному обсязі осягаються всі куплети, а не тільки перші. Таке завдання передбачає виконання домашньої роботи за допомогою батьків, дає змогу театралізувати її виконання. Більшість текстів має нескладні сюжети, які мають відношення до народних традицій. У них можна знайти звернення до героїв, опис певних дій, які під час виконання імітуються.

2.2. Створення пісень на вірші на матеріалі народних казок. Можливе використання віршів, які побудовані на матеріалі народних казок. Як правило, вигадування триває кілька тижнів, протягом яких освоюються кілька ладових оборотів. Таким чином з'являється можливість використовувати кожний з них. У цій ситуації окремих фрагментів віршу передбачає застосування різного ладового обороту. Як результат, мелодика пісні виявляється різноманітною. Цю пісню можна назвати музичною композицією, оскільки в ній є певний сюжет із використанням різного тематичного матеріалу. Це своєрідна дитяча міні-опера з казковим сюжетом. Керівник складає на свій розсуд нескладний супровід для її постановки. Він може розділити її на окремі фрагменти, а між ними включити невеликі інтродукції, в якості яких можна використовувати музику українських композиторів. Виконуватися вона може різними складами, в тому числі солістами або групами дітей. У цій формі роботи корисним для них виявляється надбання сценічного досвіду, практичне освоєння принципів драматургії.

2.3. Створення пісень на вірші про людину, казкові персонажі і тварин. Використання таких віршів зумовлене предметністю сприйняття дошкільнят. Мається на увазі, що їм ще важко скласти мелодії на вірші, в яких розкриваються образи природи, переживання і враження людини. У ролі героя може виступати казковий або реальний персонаж, з яким відбуваються різні події, які послідовно розкриваються за допомогою використання виразних засобів, насамперед ладових оборотів. При цьому це має ґрунтуватися на конструюванні художнього образу. Для цього необхідний детальний аналіз образу героя, своєрідності ситуацій, в які він потрапляє, емоційного підтексту.

Кожному фрагменту твору відповідає певний ладовий оборот за умови, що його виразність відповідає розвитку сюжету. Зрозуміло, що при цьому можливі декілька варіантів пісні. Кожен з них створює одна дитина або група дітей. Для них це проєкт, який вони роблять, після чого обирається найкращий. Так стає можливим творче змагання. У цій ситуації від керівника вимагається виконання нескладного супроводу на музичному інструменті.

3. ФОРМИ ПІДСТАНОВКИ СЛОВЕСНОГО ТЕКСТУ

3.1. Своєрідність підстановки слів, коли дитина не вміє читати. У цій ситуації керівник вимовляє слово і пропонує декілька ладових оборотів за допомогою карток, а діти мають вибрати такий, який збігається з ритмом. Цей варіант можна використовувати також тоді, коли діти вміють читати. За такої форми роботи відбувається формування внутрішнього слуху, як і під час написання музичних диктантів. Безсумнівно, що керівник приходить на допомогу у разі виникнення ускладнень. Мається на увазі, що на початковому

етапі освоєння цієї форми підстановки він сам виконує таке завдання. При цьому висловлює сумнів з приводу неправильного вибору ритмічного малюнка ладового обороту. Далі він демонструє правильний варіант вибору в процесі самостійного виконання. Звернемо увагу, що назва такої форми роботи не відповідає діям, які виконуються. Насправді правильно говорити, що ладові обороти підбираються до слів.

Щоб створити складну композицію, спочатку на основі аналізу художнього образу розподіляють ладові обороти залежно від розташування головної та місцевих кульмінацій. Після того, як мелодійна лінія зібрана з ладових оборотів, можна приступати до визначення штрихів виконання (артикуляції) і динамічних відтінків. Для оцінки якості виконаної роботи необхідно пісню співати. Таким чином виявляються слабкі місця і помилки, які усуваються. Після виконання декількох варіантів обирається найбільш цікавий.

3.2. Підбір слів під мелодію, коли діти вміють читати. У цій ситуації можливий інший варіант підстановки слів під ладові обороти. Таким чином стає можливим створення тексту на зібрану з ладових оборотів мелодію. Іншими словами, відбувається компонування (підбір) словесного тексту. Для цього спочатку конструюється художній образ на довільну тему. Після цього вибирається мелодія деякої народної пісні. Її ритмічний малюнок, по можливості, залишається без змін. Окремі слова, які підходять до художнього образу, можна залишити. Після цього створюється словник, за допомогою якого можна розкрити художній образ і зміст сюжету. Потім вони підбираються під ладовий оборот за певною ритмікою.

Висновки і подальші перспективи дослідження. Зважаючи на вищезазначене, можна з упевненістю сказати, що створення пісні у разі використання методики музичного конструювання сприятиме розвитку творчих здібностей дітей старшого дошкільного віку. Її використання буде не лише запорукою ефективної діяльності музичного керівника, педагога, але й результатом його постійної роботи над собою. Він має оволодіти новими формами діяльності на заняттях, домагатися їх ефективності та результативності. Отже, констатуємо, що творче становлення особистості дитини відбувається за умови оволодіння технікою створення конструювання мелодії, усвідомлення призначення різних форм роботи, використання можливостей усвідомлення своєрідності структури ладу дитячого українського фольклору. Ми вважаємо, що ця методика відкриває для музичного керівника широкі перспективи з вдосконалення методичного забезпечення занять. Подальше дослідження буде присвячене детальному розгляду таких форм роботи, як музична імпровізація і конструювання мелодії.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Антонова Н.Ю. Песенное творчество детей дошкольного возраста. 2019. URL: <https://edu.tatar.ru/nkamsk/dou45/page2748268.htm> (дата звернення: 9.06.2019).
2. Асафьев Б.В. Музыкальная форма как процесс. 2-е изд. Ленинград : Музыка, 1971.
3. Волков О.Г. Методика музичного конструювання: дошкільне виховання, 1 клас початкової школи. Мелітополь : Колор Принт 2019.
4. Кулапина О.И. Ладогармоническая система русского фольклора : категории и принципы организации. Саратов : Саратовская государственная консерватория, 2006.
5. Михалкина Е.А. Развитие песенного творчества у детей старшего дошкольного возраста как средство формирования музыкальной культуры. 2015. URL: <http://muzruksad5i2.ucoz.net/opuytrabotyipesennoetvorchestvo.pdf> (дата звернення: 4.06.2019).
6. Старостина Т.А. Ладовая систематика русской народной песни. Гармония. *Проблемы науки и методики* : сб. статей. Ростов-на-Дону, Российская государственная консерватория им. С.В. Рахманинова, 2002. Вып. 1. URL: <http://www.kholopov.ru/arc/starostina-rnp.pdf> (дата звернення: 8.06.2019).
7. Огороднов Д.Е. Методика комплексного музыкально-певческого воспитания и программа как методика воспитания вокально-речевой и эмоционально-двигательной культуры. Москва : Просвещение, 1994. URL: <https://edu.tatar.ru/upload/images/files/ogorodnov.pdf> (дата звернення: 2.06.2019).
8. Художественное творчество в детском саду / под ред. Н.А. Ветлугиной. Москва : Просвещение, 1974.